Technische vragen programmabegroting 2025-2028
Versie 3 – Maandag 4 november

Tijdens de commissievergadering van 31 oktober 2024 zijn een aantal vragen gesteld. Deze vragen hebben we in dit document meegenomen, ook al zijn ze niet altijd volledig technisch van aard.

Parkeren:
In de commissievergadering van 31 oktober zijn vragen gesteld over de systematiek van parkeren en de bijbehorende reserve.
We actualiseren jaarlijks de begroting van parkeren (kosten en opbrengsten), het saldo verrekenen we met de reserve parkeren. Met deze reserve vangen we schommelingen in de opbrengsten van betaald parkeren op. Als we tekorten hebben dan onttrekken we die uit de reserve en als we overschot hebben dan storten we dit in de reserve.
Vorig jaar zagen we een jaarlijks tekort op parkeren. In de vorige begroting en nota reserves zag je daarom jaarlijkse onttrekkingen uit de reserve. Dit jaar hebben we weer overschotten in de begroting van parkeren. Dit storten we in de reserve parkeren. De exploitatie van parkeren laat dus geen tekorten meer zien.
In de nota reserves hebben we de stortingen en onttrekkingen gepresenteerd. Uit dit overzicht blijkt dat we jaarlijks meer storten dan onttrekken.
Het gaat om de volgende bedragen:

bedragen x € 1.000

Jaar	Saldo 1 januari	Rente bijschrijven	Storting	Onttrekking	Saldo 31 december
2024	930	0	238	-150	1.018
2025	1.018	0	242	0	1.260
2026	1.260	0	141	0	1.402
2027	1.402	0	137	0	1.539
2028	1.539	0	90	0	1.629

Dijkversterking:

Tot slot nog een opmerking over de dijkversterking: eerder is het bewoners van Neerloon gelukt om partijen te overtuigen van een tuimeldijk. We hebben toen ook gepleit voor een integrale aanpak van dit project. In de begroting vinden we alleen nog een bijdrage voor Meanderende Maas terug. We vragen aan de wethouder om juist bij het viaduct over de A50 - waar meanderende Maas en Cuijk-Ravenstein samenkomen - afstemming te zoeken tussen beide projecten.

Vraag: graag een reactie van de wethouder in deze.

Het project Meanderende Maas kent inmiddels een definitief ontwerp, daarmee zijn ook de kosten voor meekoppelkansen bekend. Dat is nu in de begroting opgenomen. Cuijk-Ravenstein en Lith-Bokhoven hebben nog geen definitief ontwerp, daarom zijn hier nog geen kosten voor opgenomen. De bestuurlijk partners in de projecten zijn – mede naar aanleiding van raadsvragen - dit voorjaar aangeschreven met een oproep het gebied meer integraal te bespreken. De gesprekken hebben zich sindsdien verbreed. Desalniettemin kennen de verschillende projecten hun eigen bevoegd gezag en afwegingen, waarbij wij één van de partners zijn.

Klimaat

Inmiddels is duidelijk dat de doelen voor 2030 steeds minder haalbaar lijken. We hebben dit laatst in de commissie ook al benoemd. Blijf realistisch, blijf bezig met de strikt noodzakelijke opgave en geef niet alsnog daar bovenop extra doelstellingen. Ook zijn we kritisch op de uitwerking van de aankomende wetgeving over een gasloze woonomgeving. We kunnen ons vinden in de doelstelling, maar houden onszelf wel aan de haalbaarheid en beschikbare alternatieven. Als we lezen over herformulering van de wijkaanpak en communicatieplan dan vinden we dat we niet voor de troepen uit moeten gaan lopen. Eerst beleidskeuzes maken, dan pas communiceren wat we gaan doen en waarom.

Vraag: we horen graag van de wethouder of we dat inderdaad zo goed zien.

Antwoord volgt

<table>
<tr><th>Vraag</th><th>Antwoord</th></tr>
<tr><td>Financiële positie</td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td>Programma 1. Welzijn en Zorg</td><td></td></tr>
<tr><td>Waarom worden er op dit moment meer internationale werknemers verwacht Of betreft dit toename van de kwetsbare internationale werknemers?</td><td>Het aantal arbeidsmigranten in Nederland is tussen 2006 en 2021 verviervoudigd. Schattingen over de toename van arbeidsmigratie in 2030 lopen flink uiteen tot maximaal 70 procent. De Adviesraad Migratie en CBS gebruiken verschillende definities en bronbestanden. Daarnaast wonen en werken nog steeds veel arbeidsmigranten in Nederland in slechte omstandigheden. Sommige werkgevers en uitzendbureaus misbruiken hun kwetsbare positie. Zij hebben slechte huisvesting en krijgen niet genoeg loon. Dit zien we ook in Oss.</td></tr>
<tr><td>R- 1026 subsidie migrantenorganisaties 12.956 Euro: Om welke migrantenorganisaties gaat het en wat zijn de beoogde bedragen per migrantenorganisatie? Wat is het doel van de migrantenorganisaties? En waar kunnen we meer financiële onderbouwing zoals, financiële jaarverslagen vinden?</td><td>De raad stelt de kaders rondom subsidieverstrekking vast in de Algemene Subsidieverordening. Daarin is opgenomen dat het college subsidieregelingen kan vaststellen. Het college heeft de subsidieregeling Migrantenorganisaties vastgesteld. Hierin is opgenomen dat een activiteitenplan voor komend jaar, een activiteitenverslag en een financieel verslag meegestuurd moeten worden bij de subsidieaanvraag. De subsidieregeling Migrantenorganisaties is een combinatieregeling met een reguliere subsidieregeling (vast bedrag per eenheid) én een stelpost. De bedragen per ontvanger zijn afhankelijk van het aantal betalende leden en gecertificeerde bestuursleden.
Het bedrag beschikbaar als stelpostsubsidie is het bedrag beschikbaar op de regeling minus het bedrag dat besteed is op de reguliere regeling. Het bedrag dat besteed kan worden op de reguliere regeling heeft een natuurlijk plafond omdat het aantal eenheden per aanvrager op de lijst van begunstigde aanvragers gemaximeerd is.
Het doel van de subsidieregeling is het ondersteunen van de sociale infrastructuur, ter bevordering van de mogelijkheid voor iedere burger om aan het maatschappelijk leven deel te nemen.
Nog niet alle subsidieaanvragen voor 2025 zijn ingediend. Daarom een overzicht van de beschikkingsbedragen 2024.

<table><tr><td>Subsidieontvanger</td><td>Beschikkings- bedrag</td></tr></table></td></tr>
</table>

<table>
<tr><th>Vraag</th><th>Antwoord</th></tr>
<tr><td></td><td>
<table>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td>Hacibektas Culturele Vereniging Oss EO</td><td>€2.065</td></tr>
<tr><td>Stg Cai Hong</td><td>€1.434</td></tr>
<tr><td>E.B.O.</td><td>€1.864</td></tr>
<tr><td>Cambodjaanse Vereniging Samaky</td><td>€2.195</td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>R- 1137 budgetsubsidie st. Vluchtelingenwerk Oss 241.178 Euro.
Wat doet deze organisatie precies? Is dit een andere organisatie dan stichting Thuis in Oss? Wat is het doel van deze organisatie? Waar kan men de verantwoording voor de subsidie (en meer financiële onderbouwing zoals financiële jaarverslagen) en site('s) van deze organisaties vinden? Wie zijn de bestuursleden van deze organisaties?</td><td>De basisdienstverlening van Vluchtelingenwerk waar deze basissubsidie voor bedoeld is bestaat uit:
- spreekuur/informatiepunt voor alle statushouders in Oss
- een juridisch spreekuur
- juridische begeleiding en gezinshereniging
- voorlichting, samenwerking en belangenbehartiging.
Daarnaast hebben zij de opdracht van de gemeente Oss om maatschappelijke begeleiding van statushouders in het kader van de nieuwe Wet inburgering uit te voeren. De maatschappelijke begeleiding is in het nieuwe stelsel gericht op het regelen van praktische zaken, het vergroten van de kennis van de Nederlandse samenleving en het wegwijs maken van asielstatushouders in hun nieuwe woonplaats. Bij het regelen van praktische zaken kan gedacht worden aan hulp bij het aanvragen van een uitkering of het openen van een bankrekening. In Oss is Vluchtelingenwerk de organisatie die voor ons de maatschappelijke begeleiding verzorgt.
Thuis in Oss krijgt een basissubsidie voor het faciliteren van ontmoeting en verbinding van statushouders die al langer in Oss wonen. Thuis in Oss draagt bij aan een zachte landing van deze inwoners en het betrekken van de samenleving hierbij. Het biedt een platform voor vrijwilligers om zich in te zetten voor deze nieuwe Ossenaren.
De website is te vinden via: https://www.vluchtelingenwerk.nl/nl
Wie zijn de bestuursleden: https://www.vluchtelingenwerk.nl/nl/over-ons/onze-organisatie/bestuur-directie-en-raad-van-toezicht</td></tr>
<tr><td>R- 215 Subsidie Ons Welzijn - waar kunnen we financiële jaarverslagen vinden van Ons Welzijn? Hoe is dit bedrag</td><td>De raming voor de subsidie aan Ons Welzijn is gebaseerd op de subsidieaanvraag 2024 van Ons welzijn. Er is een correctie toegepast omdat Ons welzijn activiteiten uitvoert via de subsidietender bij de Proeftuinen. Ook is een indexering toegepast.</td></tr>
</table>

<table>
<tr><th>Vraag</th><th>Antwoord</th></tr>
<tr><td>1.620.507 Euro tot stand gekomen? Waar kunnen we een concrete verantwoording voor dit bedrag vinden?</td><td>De verantwoording is te vinden via:
https://www.ons-welzijn.nl/nieuws/2024/lentl-jaarbeeld-2023
https://www.lentl.nl/CmsData/Images/Jaarbeeld/ONS-welzijn/ons_welzijn_jaarrapportage_2023_oss.pdf</td></tr>
<tr><td>R- 218 Subsidie Thuis in Oss 2.417.119 Euro. Hoe is dit bedrag tot stand gekomen? Wat zijn de verwachtingen mbt tot de totale lasten in euro's voor de opvang, zorg, educatie en overige diensten en middelen (zoals leefgelden) van asielzoekers, statushouders en vluchtelingen in Oss voor de PB 2025-2028? Gelieve dit in een overzichtelijke tabel weer te geven.
Staat bovenstaande ergens in de begroting genoemd? (Het lijkt nu erg versnipperd per hoofdstuk te zijn opgenomen).</td><td>Subsidiebedrag 2024 is opgebouwd uit personeel, overige kosten en werkgeverslasten/HRM. Dit subsidiebedrag is geïndexeerd met 4.91%.

We monitoren de exploitatie vluchtelingen bij elke marap. De prognose wordt aangepast op basis van de dan bekende informatie. De laatste aanpassing heeft plaatsgevonden bij de programmabegroting 2025-2028. We maken één prognose voor alle vluchtelingen zonder onderscheid naar asielzoekers, en ontheemden in Oss. Per 1 oktober 2024 is de nieuwe vluchtelingenlocatie in gebruik genomen. Bij marap I 2025 passen we de begroting 2025 aan op basis van nieuwe informatie met betrekking tot deze nieuwe locatie. De verwachte verlaging van de bekostigingsregeling Rijk wordt ook meegenomen.
De totale lasten 2025 zijn onder te verdelen naar:

<table><tr><td>Omschrijving</td><td>2025</td></tr><tr><td>Goederen en diensten</td><td>K€ 7.255</td></tr><tr><td>Ondersteuning</td><td>K€ 560</td></tr><tr><td>Kapitaallasten</td><td>k€ 1.808</td></tr><tr><td>Leefgelden Oekraïners</td><td>K€ 300</td></tr><tr><td>Totaal</td><td>K€ 9.923</td></tr></table>
De bijgestelde begroting opvang vluchtelingen is opgenomen in programma 1 Welzijn en Zorg. De leefgelden Oekraïners zijn opgenomen in programma 2 Werk, inkomen en onderwijs.</td></tr>
<tr><td>Is het realistisch om het resultaat opvang vluchtelingen door te trekken tot 2028?</td><td>We volgen continue de ontwikkelingen en wet- en regelgeving rondom vluchtelingen. Onlangs is bijvoorbeeld de bekostiging aangepast voor de opvang van Oekraïners. We passen de begroting aan bij iedere financiële rapportage in de cyclus en bij de</td></tr>
</table>

<table>
<tr><th>Vraag</th><th>Antwoord</th></tr>
<tr><td></td><td>programmabegroting. Dit doen we op basis van de meest actuele ontwikkelingen en verwachtingen rondom de baten en lasten van de opvang van vluchtelingen.</td></tr>
<tr><td>Technische vragen rondom mantelzorg:
-Is er onderzocht hoe het mantelzorgcompliment wordt ontvangen?
-Wat zijn de kosten voor het mantelzorgcompliment op jaarbasis?</td><td>- De gemeente Oss verstrekt het mantelzorgcompliment (VVV-bon t.w.v. €50,-) per post nadat er een aanvraag binnenkomt. Momenteel wordt een behoeftepeiling met dieptegesprekken met mantelzorgers uitgevoerd. Onderdeel hiervan is de waardering. De resultaten hiervan zijn naar verwachting begin 2025 in beeld.
- Gemiddeld zijn de kosten per jaar €82.217,- (2021-2023). De kosten zijn afhankelijk van de hoeveelheid aanvragen. Afhankelijk van de aanvragen in dat jaar kunnen de kosten hoger of lager uitvallen.</td></tr>
<tr><td>Technische vraag rondom samenwerking medische domein:
-Wordt het initiatief ‘Sociaal arrangeren’ onderzocht voor de gemeente Oss?</td><td>Ja, we hebben binnen de proeftuin met verschillende partners de mogelijkheden onderzocht. Dit heeft (nog) niet tot concrete actie geleid. Daarnaast hebben we begin dit jaar een subsidieaanvraag voor de SPUK DOS voorbereid, samen met netwerkpartners. Hierbij wilden we inzetten op enerzijds een verbreding van de taken van de wijkverpleegkundigen, en anderzijds op het sociaal arrangeren. Deze aanvraag is niet gehonoreerd. We gaan ons opnieuw beraden op wat wij rond deze inzet wenselijk vinden in Oss, en mogelijk opnieuw een aanvraag doen.</td></tr>
<tr><td>Technische vraag rondom Integratie en opvang:
-Onder de eerste activiteit wordt uitleg gegeven over regie en uitvoering van de opvang van vluchtelingen. Hoe zit dat voor de andere groepen, namelijk statushouders en asielzoekers?</td><td>In Oss hebben we een gemengde opvang zowel voor Oekraïners als asielzoekers. De regie en uitvoering voor asielzoekers is op dezelfde wijze geregeld. We hebben Thuis in Oss gevraagd de uitvoering hiervan op zich te nemen. De statushouders zijn de nieuwe Ossenaren. De uitvoering voor deze doelgroep wordt gecoördineerd door het team nieuwkomers van de gemeente Oss. Dit team is ondergebracht bij de afdeling WIS.</td></tr>
<tr><td>Subsidie jeugdzorg
R-178 ons welzijn jeugdhulp
Is dit extra bovenop reguliere subsidie</td><td>De basissubsidie aan Ons Welzijn is onderverdeeld in verschillende onderdelen:<table><tr><td>R-179 Subsidie ONS welzijn volwassenen</td><td>2.955.644</td></tr><tr><td>R-178 Subsidie ONS welzijn jeugdhulp</td><td>4.493.479</td></tr></table></td></tr>
</table>

Vraag	Antwoord
Zo ja waar is dit voor.	<table><tr><td>R-211 Subsidie ONS welzijn jongerenwerk</td><td>673.983</td></tr><tr><td>R-215 Subsidie ONS welzijn Individueel Sociaal Werk</td><td>1.620.507</td></tr></table> De onderverdeling heeft te maken met het beleidsterrein waar de activiteiten voor uitgevoerd worden.
Subsidie preventie beschermd wonen. r-213 preventie beschermd wonen. waar is deze subsidie voor wie ontvangt die?	De subsidie aan stichting Door en Voor wordt ten laste van dit budget gebracht. Door en Voor ondersteunt inwoners die psychische, psychosociale of maatschappelijke problemen ervaren voortkomend uit mentale gezondheidsproblemen en de eigen regie willen terugnemen. Door en Voor houdt zich bezig met het versterken van zelfregie en herstel voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid en het inzetten van vrijwilligers en ervaringsdeskundigen.
Subsidie instellingen beschermd wonen r-1027 subsidie instellingen beschermd wonen wat is dit en wie ontvangt die?	Dit is subsidie voor Stichting Het Oude Klooster Geffen. Deze stichting stelt ruimten ter beschikking aan doelgroepen zoals BSG (het vroegere KBO), Ons Welzijn, R.K. Parochie, Heemkunde Kring, De Ontmoeting, Huize de Heegt.
* Hoeveel dak- en thuislozen telt de gemeente Oss? (Met de groep dak- en thuislozen bedoel ik geen statushouders, asielzoekers, vluchtelingen of arbeidsmigranten) - Welke voorzieningen worden er geboden voor de groep dak - en thuislozen? - Waar kan men dit terugvinden in de begroting?	- Oss kent 146 dak- en thuisloze volwassen en 40 kinderen. Deze zijn geteld in 2023 bij de Ethostelling. Wat we daarvoor de komende jaren gaan doen staat in het regionale plan van aanpak dak- en thuisloosheid. Het plan met een raadsinformatiebrief staat op de agendacommissie van 14 november aanstaande. - Dak- en thuisloosheid staat in de begroting bij Programma 1 en valt onder maatschappelijke opvang en beschermd wonen.
Bij programma Zorg en Welzijn staat het volgende: "Onderdeel van de transformatie van de maatschappelijke opvang is de ver(nieuw)bouw van de huisvesting van maatschappelijke opvang in de Schadewijk. Het gebouw is verouderd en sluit niet aan bij de gewenste transformatie." Vraag: is hier geld voor gereserveerd?	Verschillende ontwikkelingen m.b.t. de maatschappelijke opvang en omgeving spelen een rol bij de ver(nieuw)bouw. We vinden het belangrijk dat we goed in beeld brengen wat de mogelijkheden zijn voor de huisvesting van de maatschappelijke opvang. Binnen de reserve voor dak- en thuisloosheid is ruimte gereserveerd om dit onderzoek te financieren. Onderdeel van dit onderzoek zijn ook de financiële consequenties en mogelijke dekking.
Programma 2. Werk, inkomen en onderwijs	
Op pagina 58 kunnen we lezen, dat de regeling Meedoen is belangrijk in 2024 incidenteel met €50.000 en in 2025 structureel met €30.000 wordt verlaagd wegens een	We halen al jaren een bereik van 80% tot 90% van de potentiële doelgroep en het is daarmee stabiel. De kosten van de regeling zijn echter structureel te hoog ingeschat. We corrigeren deze discrepantie in de begroting. We verwachten niet dat er door deze

Vraag	Antwoord
overschot. De vraag die we hierbij hebben, is er een reden te noemen voor het genoemde overschot, bereiken wij onze mensen dan wel genoeg? Mocht er weer een toename komen in het aantal aanvragen voor de regeling Meedoen is belangrijk kunnen we deze mensen dan nog helpen? Of gaan we dit dan vanuit andere middelen binnen het minimabeleid betalen?	aanpassing in de aankomende jaren een tekort ontstaat. Omdat er de afgelopen jaren steeds een overschot was. Mocht er onverhoopt toch een tekort ontstaan: de MIB-regeling is een openeinderegeling. Als hier tekorten ontstaan die we niet binnen de bestaande begroting kunnen dekken melden we dit in de marap.
Tot slot heb ik nog een algemene vraag met betrekking tot ons minima beleid. Laatst was in het nieuws, dat kinderen niet de bril krijgen die ze nodig hebben, omdat ouders hiervoor geen geld hebben. In verschillende gemeenten schijnen ze hiervoor een potje te hebben. De vraag is hebben we ook in Oss zo'n potje en is dit bekend onder onze inwoners?	Binnen de (aanvullende) ziektekostenverzekering is er een vergoeding voor kinderbrillen. De gemeente Oss biedt een collectieve (aanvullende) ziektekostenverzekering aan met een tegemoetkoming in de kosten (Azoss). Een bril zit in het pakket met een gedeeltelijke vergoeding. Wanneer de vergoeding door de zorgverzekeraar niet voldoende de kosten van de bril dekt, kan er een aanvraag bijzondere bijstand worden ingediend. Er zal altijd gekeken worden naar de omstandigheden in het individuele geval/gezin bij de afweging om bijzondere bijstand te verlenen. De collectieve ziektekostenverzekering geldt daarbij wel als voorliggende voorziening. Het bereik van Azoss is al jarenlang stabiel hoog, met in 2023 2730 verzekerden. Voor verdere informatie i.h.k.v. zorgkosten verwijzen we volledigheidshalve naar de beantwoording van vragen van het raadslid Van der Voort (d.d. 07-08-2024, kenmerk 530).
Programma 2. Werk, inkomen en onderwijs Onderwijshuisvesting; Wat gaan we hiervoor doen? In de tabel op blz. 54 worden verschillende begrippen gebruikt betreffende de onderwijshuisvesting. Het gaat om de volgende begrippen; - vervangende nieuwbouw - vervangende voorziening voor de scholen …. - vernieuwbouw Zou graag willen weten wat de overeenkomsten en verschillen zijn tussen deze begrippen.	Vervangende nieuwbouw: school blijft bestaan en krijgt een nieuw gebouw. Alleen nieuwbouw (dus zonder vervangend) is een geheel nieuwe school zoals straks in Amsteleind. Vervangende voorziening: zelfde als vervangende nieuwbouw. Vernieuwbouw: een verzamelterm omdat de planvorming nog niet zo ver is dat duidelijk is of het renovatie of nieuwbouw wordt. Per project de stand van zaken: Samen met de schoolbesturen Filios, SAAM en Optimus werken we aan de vervangende nieuwbouw voor De Lockaert en De Polderhof in combinatie met SBO Het Baken.

Vraag	Antwoord
	->Naar aanleiding van het onderzoek hebben we het plan om de bestaande verouderde gebouwen te vervangen door een nieuw gebouw op één locatie. Samen met het schoolbestuur Optimus werken we aan een vervangende voorziening voor de scholen in Megen/Macharen/Haren (Kindlandschap De Eiber). ->Naar aanleiding van het onderzoek hebben we het plan om de bestaande verouderde gebouwen te vervangen door een nieuw gebouw op één locatie. Samen met de schoolbesturen en het SWV PO 3006 werken wij aan de realisatie van een integrale voorziening voor het speciaal onderwijs: vernieuwbouw speciale voorziening SO '2 scholen op 1 locatie' voor Hub Noord-Brabant en Oosterwijs. -> Er zijn nog verschillende opties voor het plan: nieuwbouw, renovatie en/of verbouw. Samen met de schoolbesturen en het SWV VO 3006 werken wij aan de realisatie van een integrale voorziening voor het voortgezet speciaal onderwijs: vernieuwbouw speciale voorziening VSO '2 scholen op 1 locatie' voor Hub Noord-Brabant en Oosterwijs. -> Er zijn nog verschillende opties voor het plan: nieuwbouw, renovatie en/of verbouw Samen met schoolbestuur SAAM werken we aan de vervangende voorzieningen voor De Regenboog en De Teugelaar in de Schadewijk. -> Er zijn nog verschillende opties: nieuwbouw, renovatie en/of verbouw waarbij nieuwbouw voor deze scholen op dit moment het voorkeursscenario lijkt. Samen met schoolbestuur Filios werken we aan de vervangende voorziening voor De Nieuwe Link in de Schadewijk. -> Er zijn nog verschillende opties: nieuwbouw, renovatie en/of verbouw waarbij nieuwbouw voor deze school op dit moment het voorkeursscenario lijkt. We gaan starten met de voorbereiding voor de vernieuwbouw van Hertogin Johanna locatie Vianenstraat. -> We zijn nog niet begonnen met het onderzoek naar nieuwbouw, renovatie en/of verbouw.

Vraag	Antwoord
R - 185 onder het kopje "arbeidsparticipatie" voor Stichting Thuis in Oss 4.419 Euro. Waar is dit bedrag precies voor bedoeld? Exacte verantwoording aub.	Het bedrag van € 4.419 is geraamd op het grootboeknummer “inburgering” en dit grootboeknummer is onderdeel van het product “Arbeidsparticipatie”. Het bedrag is bedoeld voor de indexering van de subsidie aan Thuis in Oss voor de activiteiten van ontmoeting en verbinding. Het subsidiebedrag zelf van € 71.425 zal opgenomen worden in de begroting 2025 via Marap I 2025 wanneer de specifieke uitkering van het rijk voor de bekostiging van inburgeringsvoorzieningen geraamd wordt. Thuis in Oss krijgt een basissubsidie voor het faciliteren van ontmoeting en verbinding van statushouders die al langer in Oss wonen. Thuis in Oss draagt bij aan een zachte landing van deze inwoners en het betrekken van de samenleving hierbij. Het biedt een platform voor vrijwilligers om zich in te zetten voor deze nieuwe Ossenaren.
Technische vragen mbt onderwijshuisvesting: -Regenboog, Teugelaar en de Link, mbt Schadewijk, staat nu op 2029/2030, scholen zouden toch naar voren gehaald worden?	In het kader van de planning van de herstructurering van de Schadewijk en in overleg met de schoolbesturen zijn wij gekomen tot deze planning. Wij zijn al bezig met voorbereidende onderzoeken, daarvoor zijn bij de programmabegroting vorig jaar al financiële middelen beschikbaar gesteld.
Programma 3. Ontmoeten, sport en cultuur	
Op pagina 75 kunnen we lezen, dat er een initiatief vanuit Haren is gekomen voor het bouwen van een carnavalsloods. Dit wordt betaald uit het saldo van de reserve (€57.000) waarna de reserve leeg is. Betekent dit, dat het idee van een carnavalsloods in Oss van de baan is? Mochten er nog meerdere kernen komen, met dezelfde vraag als Haren, krijgen ze dan nul op het rekest krijgen?	CVO (Stichting Carnavals Viering Oss) heeft via de Intaktetafel een plan ingediend voor een inhoudelijke beoordeling van wenselijkheid voor de ruimtelijke vraag. Wanneer er geen financiering is voor dit plan, dan kunnen zij een aanvraag indienen voor een subsidie bij de beleidsafdeling. Dit is een nieuwe vraag. Nieuwe vragen zullen opnieuw afgewogen worden binnen de programmabegroting, de financiële positie maakt dat we kritisch zijn op nieuwe wensen.
Op pagina 75 kunnen we ook lezen, dat er een PM post is opgenomen voor de gebiedsinrichting van het nieuwe zwembad. Er wordt nog gekeken hoe de kruising van de N329 aangepakt moet worden, om deze veiliger te maken. Goudappel onderzoekt nog wat er nodig is. Het kan zijn dat uit het onderzoek komt, dat niet alleen de kruising N329 moet worden aangepakt, maar dat deze weg breder moet worden aangepakt. De vraag die we hierbij hebben is in de PM post die hiervoor is opgenomen ook al het risico	We houden vooralsnog rekening met allerlei mogelijke en ons bekende risico’s. Na verder onderzoek en uitwerking van de benodigde maatregelen voor de realisatie van het zwembad, en na raming van de kosten daarvan, kunnen we deze PM invullen.

Vraag	Antwoord
meegenomen, dat misschien er een groter gedeelte van de N329 moet worden aangepakt?	
Alternatieve financiering gemeenschap huizen Wat voor soort financiering moet ik dan aan denken?	We gaan met de gemeenschapshuizen onderzoeken of er andere modellen mogelijk zijn om de exploitatie te financieren. Hierbij kan gedacht worden aan andere manieren van het genereren van inkomsten en het opzetten van activiteiten.
Ontmoeten Maren-Kessel; Hier staat dat voor ontmoeten in 2028/2029 investeringen worden voorzien in De Nolder, de Binnenstad en Geffen. Waarom wordt dit bij programma 2 genoemd en niet bij programma 3 Ontmoeten, sport en cultuur?	We hebben een stelpost geraamd voor toekomstige investeringen maatschappelijk vastgoed. Omdat dit voor het overgrote dele onderwijsinvesteringen zijn, hebben we die in programma 2 gezet. Voor De Nolder, Binnenstad en Geffen hebben we PM bedragen opgenomen in het investeringsplan omdat deze plannen eerst nog goed afgewogen en uitgewerkt moeten worden.
Bij programma 3 staat op blz. 67 dat voorzieningen in Maren-Kessel worden herijkt waaronder Den Nolder. Bij wanneer gereed staat 2024-2028. Hoe staat deze informatie met elkaar in verhouding? Want er worden nu twee verschillende jaartallen genoemd. Daarnaast staat er op blz. 57 De Nolder en op blz. 67 Den Nolder Verder staat er dat er een voorbereidingskrediet wordt geregeld. Ik kan hiervoor nergens een bedrag vinden in de begroting klopt dat?	In het investeringsplan 2025-2028 hebben we een voorbereidingskrediet van ruim 2 ton opgenomen voor de Nolder in 2026 en voor de uitvoering een PM bedrag in 2028. Ook voor de Binnenstad is een voorbereidingskrediet opgenomen voor het jaar 2026
Op pagina 295: 85.473 euro Subsidie Muzelinck cultuurcoaches. Om hoeveel cultuurcoaches gaaf het? Wat is het doel? En de doelgroep?	Het gaat om de inzet van een cultuuraanjager en een cultuurmakelaar. De functionarissen houden zich bezig met zich bezighouden met cultuurparticipatie en cultuureducatie (buitenschools).

Vraag	Antwoord
	De cultuurcoaches zullen voornamelijk: • Projecten en activiteiten uitvoeren, ondersteunen, ontwikkelen, plannen, coördineren, realiseren en evalueren. • Lokale verbindingen tot stand brengen en uitbouwen. • Advies geven en ondersteuning bieden. • Beleid (mede) ontwikkelen en optimaliseren. Het doel is dat meer kinderen, jongeren en volwassenen meedoen aan cultuur. Het gaat hierbij ook om kwetsbare groepen en mensen die achterblijven in cultuurdeelname. Daarnaast wordt ingezet op sterke aanbieders in cultuur waarbij kwaliteit, veiligheid en toegankelijkheid geregeld is. We willen stimuleren dat meer inwoners gaan deelnemen aan culturele activiteiten, met name Schoolgaande kinderen en jong volwassenen (PO en VO) (educatie & normalisering) Inwoners die niet vanzelf cultuur in aanraking komen (participatie)
Op pagina 295: 2.401.682 Euro voor R-1124 st. Openbare Bibliotheek Oss. Hoe is deze subsidie opgebouwd? Welke doelgroepen hebben belang bij deze subsidies? Zijn er specifieke (kostbare) programma 's die onderdeel zijn van deze subsidie (zoals programma' s mbt laaggeletterdheid)? Zijn er financiële verantwoordingen online te vinden van de bibliotheek?	Op grond van de budgetovereenkomst met de bibliotheek is de hoogte van de subsidie opgebouwd uit het structurele begrotingsbedrag 2024 van € 2.264.455 inclusief stadsarchief plus een indexering van € 59.782. In dit bedrag is DigiTaalhuis van € 40.000 structureel opgenomen. Daarbovenop komt het Informatiepunt Digitale Overheid van € 77.445 jaarlijks. Het DigiTaalhuis is toegankelijk voor alle volwassenen die moeite hebben met lezen en schrijven of digitaal minder vaardig zijn. Op de spreekuren krijgen de bezoekers advies en informatie van de taalconsulent over mogelijke WEB-cursussen, trainingen of activiteiten waaraan ze kunnen meedoen. Ook kunnen de bezoekers in het DigiTaalhuis, veelal inwoners met Nederlands als tweede taal, meedoen aan taalactiviteiten en/of digitale trainingen zoals Klik & Beet en DigiVitaler. In 2023 verwees de taalconsulent 341 mensen door naar taalaanbod. Recent is door uw gemeenteraad het Plan van Aanpak Meedoen Begint bij de basis 2024-2028 vastgesteld, daarin zijn de verschillende doelgroepen nader uitgewerkt. In het Informatiepunt Digitale Overheid (IDO) wordt iedereen geholpen die moeite heeft om zaken digitaal met de overheid te regelen. De IDO-consulent helpt mensen, veelal ouder dan 50 jaar, verder met aanvragen rondom belastingen en toeslagen, zorg, aanvragen AOW, een rijbewijs, etc. In 2023 heeft de NOBB 300 vragen geregistreerd.

Vraag	Antwoord
	Het jaarverslag 2023 is te vinden op: jaarverslag-2023-nobb--def-.pdf en 24-Oss-cijfers (220524) (nobb.nl)
Programma 4. Klimaat, energie en openbare ruimte	
Op bladzijde 83 staat 'dat we daadwerkelijke aan de slag gaan met het isoleren van woningen' en dat 'we met een gerichte activiteit deze doelgroep een steun in de rug gaan geven'. Kan worden duidelijk gemaakt wat hier wordt bedoeld? Gaat de gemeente financieel bijdragen dmv subsidies?	Wij bereiden een gezamenlijke aanbesteding voor met een aantal gemeenten in de regio om tot een meerjarige aanpak te komen voor het isoleren van woningen. We willen daarbij de eigenaar-bewoners die binnen de doelgroep van energie-armoede vallen ruimhartig tegemoet komen in de kosten van het verbeteren van hun woning. De specifieke uitkering die we van het rijk ontvangen houdt ons aan een *gemiddeld* bedrag per woning dat wij subsidiëren. Wij onderzoeken nu hoe we de doelgroep voor energie-armoede *maximaal* kunnen ondersteunen, zonder daarbij de regels van de specifieke uitkering te overschrijden. Daarbij hebben we ook te anticiperen op de ontheffingsruimte die het smp ons biedt.
Op bladzijde 84 staat een opwekopgave van 1,008 PJ. Dat moet toch 0,91 PJ zijn?	1,008 PJ duurzaam opwekken in 2030 is altijd de opgave voor Oss geweest vanuit de RES. Bij het vaststellen van de RES 1.0 is daarvan de al gerealiseerde opwek afgehaald. Hierdoor bleef er 0,93 PJ over. Dit is vastgesteld als onze nog te realiseren opgave. Aangezien er inmiddels meer opwek gerealiseerd is, is onze nog te realiseren opgave kleiner en is het verstandig om de initiële opgave te benoemen, dus de 1,008 PJ.
Hoe staat het met de aansluiting op de hoogspanningslijn bij Wijchen? Wanneer is deze naar verwachting klaar?	De gesprekken hierover lopen. In het investeringsplan van TenneT staat 2031, met de verbinding naar Oss in 2032 klaar. Deze tijdsplanning staat onder druk en lijkt op te schuiven naar achteren. Binnenkort volgt een versnellingsatelier, om te kijken in hoeverre versnelling mogelijk. Wij nemen als Oss deel aan dit versnellingsatelier en zullen bepleiten zoveel mogelijk te de oorspronkelijke aan te houden.
Waarom is het Beheerplan Bodem uitgesteld tot 2027?	Het beheerplan bodem wordt onderdeel van het beheerplan Milieu. Naar verwachting zal dit eind 2025 gereed zijn.

Vraag	Antwoord
Er staat dat de inkomsten uit compostering stijgen door seizoensinvloeden. Wat is daarvoor de reden? Gaat het hier ook om groenafval van particulieren of alleen afval van openbaar groen? Word gft-afval ook aangeboden voor compostering? Of wordt het verbrand?	Door het natte seizoen groeit het groen harder en ontstaat er meer groenafval. Het betreft hier zowel grof tuinafval van particulieren (ophaalronde snoeiafval en ingeleverd op Duurzaamheidsplein) als groen afkomstig van onderhoudswerkzaamheden in de openbare ruimte. Huishoudelijk Gft-afval (contract Attero mei 2024-april 2026) wordt gecomposteerd en niet verbrand.
Er komen in de gemeente Oss steeds meer Repair cafés. Sommige krijgen ook incidenteel subsidie van de gemeente. Overweegt de gemeente dit structureel te maken? Kan dit worden bekostigd uit de afvalstoffenheffing?	Hier is op dit moment geen beleid voor.
Blz 83 eerste alinea wat is geen spijt perspectief.	De eigenaren van gebouwen zijn aan zet om maatregelen te treffen om hun huis te verduurzamen. Deze maatregelen zijn voor de bewoner vaak een verbetering in comfort, zorgen voor een lagere energierekening en zijn beter voor het klimaat. Wij willen de gebouweigenaar helpen om maatregelen te treffen die naast deze korte termijn voordelen, ook passen bij het lange termijn doel. Dat betekent bijvoorbeeld dat niet meermaals binnen de technische levensduur een ingrijpende aanpassing aan hetzelfde bouwdeel noodzakelijk zal zijn. Dat verstaan we onder geen spijt-perspectief (no-regret).
Blz 91 Beheer afvalplan meer loonkosten afvalbeheer is dit veroorzaakt door de CAO of ook meer FTE?	Het betreft zowel de CAO als hogere loonwaardemeting. Loonwaardemeting geeft aan in hoeverre een medewerker inzetbaar is. Dit is van toepassing op mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Als de meting hoger uitvalt dan ontvangen we minder subsidie.
Na aanleiding van de programmabegroting en discussies over duurzaam energie opwekken heb ik de volgende vragen over het proefproject waarbij 2 kleine windmolens (zogenaamde windwokkels) zijn geplaatst op het dak van het gemeentehuis. • Wat is het rendement van deze windmolens? • Wat zijn de onderhoudskosten van deze windmolens? • Hoe lang denken we dat deze windmolens nog mee kunnen gaan? • Leveren de windmolens ook de beoogde stabilisering op van zelf opgewekte stroom? • En hoe zien de opbrengsten er uit naast de opbrengsten van de zonnepanelen?	Antwoord – klaar– RONDE 2 We hebben de opbrengst van de twee kleine windmolens over drie jaar bekeken. De opbrengst per windmolen ligt gemiddeld tussen 30 en 45 kWh per jaar. Het rendement ligt daarmee bijzonder laag. De onderhoudskosten zijn op dit moment nog niet inzichtelijk, tot op heden is er geen onderhoud aan de windmolens uitgevoerd. Ten opzichte van zonnepanelen heeft een windturbine draaiende onderdelen en een meer geavanceerde omvormer. Bij tijdig onderhoud zou een kleine windmolen gemiddeld 15-20 jaar mee kunnen gaan. Deze windmolens dragen gezien de minimale opbrengst niet bij aan het realiseren van een stabiele duurzame elektriciteit opwek. Wat betreft opbrengst is duidelijk dat deze windwokkels geen alternatief zijn voor zonnepanelen. Beide windmolens samen wekken per jaar minder energie op dan 1 zonnepaneel.

Vraag	Antwoord
• Hebben we een beeld van verwachte verschillen bij andere typen kleine windmolens?	Inmiddels is duidelijk dat voor een goed rendement met dergelijke windwokkels een veel hogere gemiddelde windsnelheid nodig is dan in de nabijheid van gebouwen te vinden is.
* Windturbines in de Lithse Polder: - In de gemeente Den Bosch, zien we dat de gemeente "Essent gelden" gebruikt om in de Duurzame Polder te investeren. Is de gemeente Oss ook van plan om zelf te investeren in de Duurzame Polder? Zo ja, hoe en om welke bedragen gaat het? - Wie zijn de leden van Windcollectief en welke afspraken zijn gemaakt met hen? - Zijn er raadsleden of burgerleden uit de gemeente Oss onderdeel van WindCollectief? - Zijn er direct betrokkenen (zoals familieleden) van raadsleden of burgerleden uit de gemeente Oss onderdeel van WindCollectief? - Volgens de fabrikanten van de beoogde windturbines zijn de gemeente Oss en WindCollectief op de hoogte van de (mogelijk schadelijke) bestanddelen en gezondheidsrisico's van de windturbines, welke exacte informatie is er vanuit de fabrikant(en) gedeeld met de gemeente Oss? - Hoe ziet het omgevingsplan voor de Lithse Polder eruit? - Zijn PFAS en BPA meegenomen als risico's in de gezondheidsonderzoeken mbt de beoogde windturbines? Indien PFAS en BPA niet zijn opgenomen, is het dan mogelijk om deze fijnstoffen alsnog op te nemen in de gezondheidsonderzoeken mbt de Lithse Polder? Op welke wijze?	- In de gemeente Den Bosch, zien we dat de gemeente "Essent gelden" gebruikt om in de Duurzame Polder te investeren. Is de gemeente Oss ook van plan om zelf te investeren in de Duurzame Polder? Zo ja, hoe en om welke bedragen gaat het? *De gemeente Oss heeft geen plannen om te investeren in de Duurzame Polder.* - Wie zijn de leden van Windcollectief en welke afspraken zijn gemaakt met hen? *Het Windcollectief heeft tientallen leden. Het is ons niet bekend wie lid is van het Windcollectief. Afspraken met het Windcollectief anders dan voor overlegmomenten zijn niet gemaakt.* - Zijn er raadsleden of burgerleden uit de gemeente Oss onderdeel van WindCollectief? *Wij zijn niet bekend met het ledenbestand van het Windcollectief.* - Zijn er direct betrokkenen (zoals familieleden) van raadsleden of burgerleden uit de gemeente Oss onderdeel van WindCollectief? *Niet bekend.* - Volgens de fabrikanten van de beoogde windturbines zijn de gemeente Oss en WindCollectief op de hoogte van de (mogelijk schadelijke) bestanddelen en gezondheidsrisico's van de windturbines, welke exacte informatie is er vanuit de fabrikant(en) gedeeld met de gemeente Oss? *Gemeente Oss heeft geen contact gehad met fabrikanten van windturbines en beschikt derhalve niet over informatie mbt. schadelijke bestanddelen en gezondheidsrisico's gerelateerd aan windturbines.* - Hoe ziet het omgevingsplan voor de Lithse Polder eruit? *Dat wordt de komende jaren opgesteld.* - Zijn PFAS en BPA meegenomen als risico's in de gezondheidsonderzoeken mbt de beoogde windturbines? Indien PFAS en BPA niet zijn opgenomen, is het dan mogelijk om deze fijnstoffen alsnog op te nemen in de gezondheidsonderzoeken mbt de Lithse Polder?

Vraag	Antwoord
	Op welke wijze? *Op dit moment is niet bekend welke windturbines beoogd worden.*
Programma 5. Economie	
Het tekort van het Havenbedrijf loopt op van 284.000 in 2024 naar 345.000 in 2028. Dit baart zorgen. Graag een overzicht van inkomsten en uitgaven.	Inkomsten: In 2024 houden we rekening met € 377.000,- inkomsten. Vanaf 2025 tot en met 2028 houden we rekening met € 404.000,- per jaar. Het haventarief voor bulk gaat per 2025 van € 0,14 naar € 0,151 per ton, dat verklaart de toename inkomsten. Bulk: € 378.000,- per jaar en containers: 26.000,-. Samen is dit € 404.000,- per jaar. Uitgaven: Het tekort loopt van 2025 tot en met 2028 op van 233.000 naar 345.000. Dit wordt veroorzaakt door toenemende kosten door groot onderhoud / modernisering aan de brug en groot onderhoud / modernisering / sluisverhoging in verband met taken Meanderende Maas hoogwaterveiligheid. Verhoging van het haventarief kan we het tekort minder laten stijgen.
De inkomsten van de haven zijn sterk verminderd 'door het vertrek van 'havengerelateerde bedrijven'. Welke bedrijven worden bedoeld?	VBI is in Oss gestopt en in het verleden heeft Bracofeed de activiteiten gestopt.
Wordt het vertrek van deze bedrijven veroorzaakt door achterstallig onderhoud, slechte voorzieningen enz? Of zijn er andere redenen?	Recent is VBI vertrokken omdat een andere vestiging van het bedrijf meer uitbreidingsmogelijkheden had. In 2021 is Bracofeed gesloten: het bedrijf werd volledig afgebouwd door moeder bedrijf Voergroep Zuid door tegenvallende bedrijfsresultaten.
Ik neem aan dat een van deze bedrijven VBI is. Komt hier een havengerelateerd bedrijf voor terug?	Dat hebben we bepleit bij de grondeigenaar DHG (David Hart Groep). Bij enkele bedrijven in de regio is de locatie onder de aandacht gebracht. Maar die zijn inmiddels afgehaakt. We kunnen watergebondenheid bij DHG helaas niet afdwingen en ondanks een positieve grondhouding van DHG ontbreekt het op dit moment aan watergebonden potentieel zich vestigende bedrijven/zoekvraag.
Wat kan het college doen om de toekomst van onze haven veilig te stellen?	Het in stand houden van de voorzieningen, dwz zorgen voor goed vaarwater, op tijd baggeren etc. Daarnaast zijn we betrokken in het project Brabant Ports dat het functioneren van de Brabantse binnenhavens door samenwerking wil verbeteren. Actief werven en uitgeven is op dit moment te duur. We blijven gespitst op werving van

Vraag	Antwoord
	watergebonden bedrijvigheid, maar qua grondposities zijn we afhankelijk van derden. Verder geeft de in de Programmabegroting opgenomen (nog op te stellen) havenvisie perspectief voor in de toekomst.
Hoeveel draagt de gemeente Oss per inwoner bij aan Agrifood Capital?	Op basis van de afspraken in het Samenwerkingsconvenant storten de gemeenten een financiële bijdrage op Regiorekening. Voor de gemeenten is dit jaarlijks € 3 per inwoner. Deze middelen worden vervolgens op grond van het bestuursconvenant 2021-2024 verdeeld over de organisaties RNOB (€ 1,56 per inwoner) en AgriFood Capital (€ 1,44 per inwoner).
En hoeveel per inwoner aan de regio deal?	De bijdrage aan de Regiodeal is op projectbasis vanuit het reguliere budget RNOB.
Met hoeveel wordt dit bedrag in 2025 verhoogd vanwege nieuwe ambities voor innovatie?	Dat is nu niet aan de orde. De huidige ambitie, zoals bepaald in de prioriteitennota en door uw raad vastgesteld op 21 september 2023 is nog steeds leidend. Op grond van artikel 3 van het nieuwe convenant wordt in het jaar na de volgende gemeenteraadsverkiezingen een nieuwe samenwerkingsagenda, voor een periode van vier jaren vast gesteld. Hierbij wordt het gezamenlijke toekomstbeeld van de regio Noordoost-Brabant en de regionale opgaven waaraan door de deelnemers in gezamenlijkheid invulling wordt gegeven, opnieuw bepaald.
Het college wil 300.000 euro toevoegen aan de reserve economie om 'in te kunnen spelen op noodzakelijke activiteiten op het gebied van economie'. Wat wordt hiermee bedoeld? Waarom kan dit niet wachten totdat de strategienota economie klaar is?	De reserve economie is afgelopen jaren en wordt ook komende tijd ingezet voor diverse projecten voor economische ontwikkeling. Daardoor is de reserve leeg. We willen, mocht het nodig zijn, snel in kunnen spelen op economische ontwikkelingen en projecten opstarten. Daarom stellen we voor om de reserve te vullen.
Er is een bedrag van 394.000 euro begroot voor subsidies economische ontwikkeling. Graag een toelichting op het soort subsidies en de onderbouwing.	Dit betreft de subsidie voor Samenwerking Noordoost-Brabant Werkt. Regionaal is sinds 2016 afgesproken om 1 euro per inwoner per jaar in te leggen voor de (deels verplichte) samenwerking op de arbeidsmarkt. In bijlage 7 van de begroting, van af pagina 292 geven we het totaaloverzicht van subsidies weer.
Wat wordt bedoeld met de regiovoorziening voor start- en scale-ups? Hoeveel dragen we hier aan bij?	Ingezet wordt om het regionale startup ecosysteem te versterken, specifiek gericht op de doelgroep van impactvolle, qua business schaalbare startups en scale-ups. Een kwartiermaker is nu gestart met het breed ophalen uit het veld van startersondersteuning. De bijdrage per gemeente voor 2025 komt neer op €0,41 per inwoner (voor Oss €39.121) en is geborgd uit het Economie budget Ruimte voor Bedrijven. Onderdeel van de opdracht aan de kwartiermaker is ook om onderzoek te doen naar eventuele toekomstige cofinanciering.

Vraag	Antwoord
Er staat dat we gaan werken aan een business case om onze gebiedsmarketing te professionaliseren. Wat gaat dit kosten? Kan dit worden gedekt uit de opbrengsten van de toeristenbelasting? Hoeveel bedraagt het verschil?	Professionalisering van gebiedsmarketing vergt een structurele investering. De kosten en de dekking van deze kosten willen we uitwerken in een businesscase. We zien kansen om samen met de ondernemers te verkennen of de meeropbrengst door verhoging van de toeristenbelasting hiervoor kan worden ingezet. De businesscase wijst uit of er een verschil in kosten en dekking overblijft. Het streven is om deze vraag te beantwoorden voor de Kadernota 2026.
Op blz 95 staat **:** We richten ons op een arbeidsmarkt die aansluit bij kansen in de nieuwe economie en… . wat betekent in dit kader nieuwe economie?	De trends in de economie zoals de demografische veranderingen, versnellende verstedelijking, klimaatverandering en grondstoffen schaarste en met name ook de technologische veranderingen hebben een effect op de arbeidsmarkt. Dit vraagt om aanpassing en geeft nieuwe kansen. Oss maakt deel uit van het internationale stedennetwerk Unesco Learning Cities. Met de Lerende Stad Oss willen wij onze inwoners en ondernemers – in samenwerking met onze onderwijspartners – stimuleren zich leven lang te ontwikkelen (LLO). Zo vergroten we de kansen dat iedereen kan blijven meedoen in een snel veranderende arbeidsmarkt en maatschappij.
Op blz 97 staat : ‘Om het farmaceutische ecosysteem te versterken nemen we actief deel aan Pharma Delta’ vraag : wat houdt Pharma Delta in?	Pharma Delta is een samenwerkingsverband tussen pharmaceutische bedrijven en onderwijsinstellingen uit de regio Nijmegen, Land van Cuijk en Oss. In Oss zijn o.a. Pivot Park en Organon aangesloten. Aangesloten onderwijsinstellingen zijn o.a. HAN, Avans, Radboud Universiteit en Radboud UMC en KW1C. Doel van Pharma Delta is een nieuwe norm te stellen voor farmaceutische uitmuntendheid en collectieve vooruitgang. Door zich te richten op het versnellen van innovatie, het versterken van carrières en het creëren van gedeelde faciliteiten, gaat Pharma Delta een game-changer worden in de farmaceutische industrie. Door middel van innovatieve samenwerkingsverbanden tussen farmaceutische bedrijven, academische instellingen, onderwijsorganisaties en overheden wil Pharma Delta een ecosysteem creëren dat de hele farmaceutische keten verbetert en versnelt. Pharma Delta streeft niet alleen naar meer banen, maar naar volledige loopbanen en gelooft in de ontwikkeling en het behoud van personeel, wat van vitaal belang is voor de groei en welvaart van onze regio. Als gemeente Oss faciliteren we deze samenwerking en denken we o.a. mee hoe talent aan te trekken en te behouden voor de regio.
Op blz 99 staat ‘We ontwikkelen een plan om de recreatieve entree Hoessenbosch kwalitatief te versteren…’. Vraag wat betekent dit precies?	Vanuit de ambities uit onder andere de gebiedsvisie Vitaal Buitengebied en het coalitieakkoord 2022 – 2026 onderzoeken we of en hoe we de recreatieve entree Hoessenbosch kunnen verbeteren. Daarbij kijken we vanuit verschillende specialismen

Vraag	Antwoord
	wat hiervoor mogelijk en/of noodzakelijk is. Op basis daarvan maken we een ontwikkelperspectief.
Op blz 101 en 102 wordt gesproken om een nieuwe visie Haven op te stellen; Hoe verhoudt zich dat tot het onlangs geactualiseerde beheersplan Haven? Was het niet logischer geweest om eerst de visie op te stellen en dan een beheersplan? Wat zijn de overwegingen geweest om dat niet te doen?	Het beheerplan gaat over het in stand houden van het huidige areaal. Het beheerplan loopt ongeveer 4 jaar en deze periode was afgelopen. Door het nieuwe beheerplan werd helder waar we tegenaan lopen waardoor nu de visie haven wordt opgesteld. Deze visie gaat over de toekomst van de haven.
Er is een investering van 7,4 mln voorzien voor de haven Elzenburg. Waarvoor is dit geld bestemd?	Het betreft hier de Dub-gelden en de gemeentelijke bijdrage daarbij t.b.v. uitbreiding containervervoer.
Technische vragen rondom Circulaire Economie - onderzoek HAS: - Hoe groot is de voedselverspilling bij bedrijven op dit moment? - Welk meetbare doel wordt nagestreefd in het verminderen van voedselverspilling? - Wat is de formulering van de onderzoeksvraag aan de HAS? - Hoeveel financiering gaat er naar dat onderzoek vanuit de gemeente?	We weten dat de bedrijven in Oss 441.000.000 kilo voedingsmiddelen produceren. Volgens Milieu Centraal wordt 18 procent van ons voedsel verspild door het verwerkingsproces, 11 procent door gangbare landbouw, 9 procent door horeca en catering en 7 procent door winkels en distributie. Er wordt dus alleen al 79.380.000 kilo aan voedsel verspild tijdens het productieproces in Oss, 48.510.000 kilo door de gangbare landbouw, 39.690.000 kilo door horeca en catering en 30.870.000 kilo door winkels en distributie. Nederland heeft als doel om de voedselverspilling in 2030 te halveren ten opzichte van 2015. Dit is conform het doel van de VN om wereldwijd de voedselverspilling met 50 procent te reduceren in 2030. Op dit moment zitten we in het traject van de juiste formulering van de onderzoeksvraag. Die zal uiterlijk begin december gereed zijn. Dat is ruim op tijd voor de start van het project in februari 2025. De kosten voor dit onderzoek zijn in totaal €12.000. Deze kosten worden betaald uit het reguliere budget van economie. Er zijn geen extra middelen voor aangevraagd.
Programma 6. Centrum	
Op bladzijde 109 staat dat we jaarlijks 75.000 euro uit willen trekken voor extra schoonmaakrondes in het weekend in het centrum. Klopt het dat het vooral om afval van horeca en evenementen gaat? Waarom worden de betreffende	Het zwerfafval in het Osse centrumgebied wordt door een aannemer opgeruimd en de prullenbakken geledigd van maandag tot en met zaterdagochtend. We zien mede door koopzondagen en evenementen dat er relatief veel rommel ligt op zondagen in het centrumgebied. Door een aanvullende opdracht te geven aan de aannemer zorgen wij

Vraag	Antwoord
ondernemers niet aangesproken om zelf hun afval op te ruimen? Biedt de APV aanknopingspunten? Wat wordt geregeld in de vergunningen (horeca; evenementen)? Waarom niet inzetten op handhaving?	ervoor dat elke dag (dus ook op zondagen) het zwerfvuil wordt opgeruimd. De geraamde kosten hiervoor bedragen euro 75.000 jaarlijks. In het omgevingsplan staat: *Voor een doelmatig beheer van afvalstoffen wordt binnen een straal van 25 m rond de begrenzing van de locatie waarop de activiteit wordt verricht, zo vaak als nodig, etenswaren, verpakkingen, sport- of spelmaterialen, of andere materialen verwijderd die van de activiteit afkomstig zijn.* We zien in de praktijk dat dit lang niet door eenieder wordt gedaan. Als wij constateren dat het afval door ondernemers is gedumpt dan volgt er een boete. Dit jaar zijn al meerdere ondernemers beboet voor het onjuist aanbieden van hun afval. In horeca- en evenementenvergunning wordt geregeld dat de aanvrager zelf het afval opruimt op het *eigen* terrein.
Is het inzichtelijk te maken wat het fietsverbod in het centrum qua handhavening kost en oplevert?	Handhaving van het fietsverbod levert ons niets op. De opbrengsten van de boetes gaan naar justitie. De kosten zijn niet aan te geven. We plannen regelmatig gerichte controles maar ook in de reguliere surveillance in het centrum wordt dit meegenomen.
Subsidie living statues R-197 subsidie centrummanagement Living Statues Waarom voor dit evenement 11.459 subsidie is dit geen onderdeel van centrum management waarom dit apart subsidiëren.	De subsidie voor het evenement Living Statues is als aparte begrotingspost opgenomen omdat evenementensubsidie door een andere afdeling wordt beoordeeld dan de subsidie voor de andere centrumactiviteiten.
Subsidie centrummanagement . R-204 subsidie stichting centrummanagement . 91.673 euro Wat valt hieronder ? alleen de evenementen coördinator?	Aan deze subsidie zijn de volgende verplichtingen meegegeven: • Jaarlijkse controle en onderhoud van de AED-apparaten • verzorging van de intocht Sinterklaas, sfeerverlichting en decemberactiviteiten • plaatsing van hanging baskets • graffiti verwijdering • verfraaiing van de openbare ruimte • bijdragen aan extra centrumactiviteiten. De evenementencoördinator wordt hier dus niet van betaald.
Op welke wijze wordt de aangenomen motie over de doorsteek naar het TBL gefinancierd? Nu wordt een voordeel van 1.495 en 254 minder uit de reserves onttrokken (p.109), dient deze passage verwijdert of aangepast te worden.	We stellen voor om deze passage van de minder onttrekking niet aan te passen. We weten namelijk niet welke onderdelen met welke bedragen nog mogelijk zijn. Wij zijn met het TBL hierover in gesprek. Als we hieruit komen worden de plannen met de financiële dekking vanuit de reserve investeringsfonds stadshart Oss aan de

Vraag	Antwoord
Reserveren we nog steeds bedragen voor deze doorsteek als we deze begroting aannemen? Of moet hier een aparte motie voor worden ingediend?	gemeenteraad voorgelegd. In de nota reserves 2024 is bij het reservestaatje investeringsfonds stadshart Oss hierover het volgende opgenomen: We zijn nog in gesprek met het TBL. Als mocht blijken dat bepaalde onderdelen van het stadssportpark mogelijk zijn dan worden deze eerst uit deze reserve betaald.
Gaat het bij het bedrag van € 337.000 voor kermissen, alleen om de kermis in Oss of ook voor kermissen in andere kernen?	Dit zijn alleen de kosten voor de kermis in Oss.
Op pagina 106 bij de inleiding staat: 'Tegelijkertijd moeten we soms ook constateren dat we met projecten moeten stoppen zoals TBL en het Stadssportpark. Op pagina 109 staat dat we samen onderzoeken welke onderdelen nog haalbaar en wenselijk zijn. In de gemeenteraad van donderdag 17 oktober is de motie doorsteek NS-station en openbare fietsenstalling op TBL-terrein aangenomen met de opdracht om te komen tot een nieuwe samenwerkingsovereenkomst. *De tekst op pagina 106 is achterhaald (PB is op 11 oktober verstuurd) door de motie. Maar tekst op pagina 109 lijkt nog wel te passen bij de aangenomen motie. Moet de tekst op pagina 106 worden aangepast?*	De motie is aangenomen na presentatie van de programmabegroting 2025 door het college. De tekst is inderdaad inmiddels achterhaald. We zullen uiteraard handelen conform de aangenomen motie, dus de tekst in de begroting laten staan heeft geen consequenties. De passage op pagina 106 kan verder alleen aangepast worden door middel van een amendement.
Klopt het dat er voorheen een bedrag ten behoeve van een evenementencoördinator (CMO) werd opgenomen in de begroting? Zo ja, om welk bedrag ging dit? En ging het om een structureel of incidenteel bedrag?	In de periode van 2015 tot en met 2024 is de evenementencoördinator (CMO betaald uit het Taskforce budget. In 2013 heeft de gemeente een Taskforce Centrum Oss ingesteld. De bedoeling van de taskforce centrum was extra aandacht krijgen voor het stadscentrum om het centrumbezoek te bevorderen. In 2015 zijn daar ook Taskforce gelden bijgekomen van

Vraag	Antwoord
	75.000 euro per jaar. Van deze taskforcegelden werd onder andere de evenementencoördinator betaald. Na 2024 stoppen deze taskforce gelden. Uiteraard is er nog steeds een intensieve samenwerking met CMO.
Programma 7. Verstedelijking, wonen en mobiliteit	
Op bladzijde 115 staat 'dat we verder werken aan bestaande projecten in de Schadewijk'. Welke projecten worden hier bedoeld?	Hiermee bedoelen we de volgende projecten: • Kapelaan Nausstraat – in uitvoering; • Spoorlaan-Zwaluwstraat – bestemmingsplan vastgesteld; • Industriepark-Oost – initiatieffase.
Op bladzijde 121 staat dat we 'de transitieopgave van het afgelopen jaar evalueren' en 'de transitieopgave voor het nieuwe jaar bepalen'. Wat wordt hiermee bedoeld?	We hebben als gemeente tot 2032 de tijd om een nieuw Omgevingsplan op te stellen dat aan alle inhoudelijke en technische eisen voldoet. Het is onmogelijk om dit in één keer te doen; we zullen hier de komende acht jaar naar verwachting voor nodig hebben. We bepalen jaarlijks de activiteiten die in het betreffende jaar worden opgepakt om binnen de gestelde termijn van 8 jaar naar een nieuw Omgevingsplan toe te werken. We evalueren ook per jaar hoe alles verloopt, om vervolgens deze informatie mee te kunnen nemen bij het bepalen van de transitieopgave van het daaropvolgende jaar.
Op bladzijde 124 staat dat het jaarlijkse verlies bij het Parkeerbedrijf 800.000 euro bedraagt. Op bladzijde 127 staat dat we in 2024 en 2025 240.000 euro in de reserve parkeren stoppen. Dit lijkt in tegenspraak met elkaar. Graag een heldere uitleg.	Op pagina 127 lichten we toe wat de wijzigingen zijn in het geactualiseerde beheerplan parkeren (2024-2028). Dit beheerplan is gebaseerd op het huidige beleid en neemt alleen vastgestelde besluitvorming mee. Op pagina 124 lichten we de parkeervoorziening voor de Raadhuislaan Zuid toe. De € 800.000 die genoemd is, is een globale raming wat gaat over het tekort van alleen deze parkeervoorziening. Dit als we uitgaan van de bestaande tarieven/tijden. Hierover is nog geen besluitvorming geweest, we nemen daarom een PM post op.
Recent werd er bekend in het nieuws dat stoplichten relatief makkelijk te hacken zijn. We hebben sowieso 24 verkeersregelinstallatie binnen de gemeente (volgens de programmabegroting). Ik heb wel vragen naar aanleiding hiervan: • Hoeveel van deze verkeerslichten zijn kwetsbaar?	De veiligheidsrisico's bij onze verkeersregelinstallaties (VRI's) zijn beperkt: • **Korte Afstand Radio (KAR) signaal**: wij zetten KAR in op vier kruisingen om prioriteit te verlenen aan openbaar vervoer en hulpdiensten. Bij eventueel misbruik van dit systeem zijn er geen verkeersonveilige situaties mogelijk. • **Online beheersysteem**: onze VRI's zijn aangesloten op een landelijk beheersysteem. Toegang tot dit beheersysteem verloopt via een beveiligde

Vraag	Antwoord

• Hebben we een overzicht van andere potentieel kwetsbare installaties binnen onze gemeente?
  ○ Zo ja, kan die gedeeld worden?
  ○ Wat zijn de risico's van deze installaties?
• Hebben we binnen de gemeente protocollen liggen voor wanneer hier (op grote schaal) misbruik van word gemaakt?
	verbinding en vereist tweefactorauthenticatie (2FA), waardoor toegang niet mogelijk is met enkel een correct wachtwoord.
	• **Conflictmatrix**: als er een technisch probleem of onverwachte situatie ontstaat, dan zorgt de conflictmatrix in de verkeersregelinstallaties ervoor dat alle lichten op geel knipperen om conflicten en onveilige situaties te voorkomen.
	• **Network and Information Security richtlijn (NIS2)**
	Gemeenten worden in het kader van NIS2 beschouwd als essentiële entiteit en moeten eind 2025 voldoen aan belangrijke eisen, waaronder een zorgplicht, meldplicht en verantwoordingsvereisten voor toezicht op de beveiliging. Dit geldt ook voor de OT-systemen (Operational Technology), zoals verkeersregelinstallaties, pompgemalen en sluizen. We gaan hiervoor een inventarisatie uitvoeren.
	
	We hebben in beeld welke acties nodig zijn bij verstoringen, hoewel bij de VRI's deze risico's zeer beperkt zijn. Het verder uitwerken en professionaliseren van onze bedrijfscontinuïteitsplannen is onderdeel van onze voorbereiding op de nieuwe NIS2-richtlijn.

Op bladzijde 220 staat dat in 220 een nieuw convenant is vastgesteld over Brabant-Noordoost. Wanneer is dit door de gemeenteraad bekrachtigd? Of hoeft dat niet?	Er is 17 oktober 2024 ingestemd met het convenant in de raadsvergadering.
In 23024 is 283.311 euro bijgedragen aan de RNOB. Graag ontvangen wij een specificatie van de bestedingen op hoofdlijnen.	Op basis van de afspraken in het Samenwerkingsconvenant storten de gemeenten een financiële bijdrage voor de regionale samenwerking (RNOB). Voor onze gemeente is dit jaarlijks € 3 per inwoner. Voor de concrete bestedingen zal de jaarrekening 2024 specifiek meer inzicht geven. Deze is in 2025 beschikbaar. De begroting met vermelding van de voorgenomen uitgaven voor 2024 is te raadplegen op pagina 22 van het Jaarplan en begroting 2024 RNOB.
Welke artikelen worden toegevoegd aan huisvestingsvergunningen betreffende lokale binding?	De geactualiseerde huisvestingsverordening dient nog vastgesteld te worden door de gemeenteraad. Dit wordt voorzien Q1 2025. Op dat moment is ook duidelijk welke artikelen toegevoegd worden met betrekking tot lokale binding.

Vraag	Antwoord
Waar kan ik de cultuurhistorische waardenkaart vinden?	De planning is om de cultuurhistorische waardenkaart uiterlijk in Q1 2025 digitaal te ontsluiten. De kaart is dan digitaal via het internet te raadplegen. Een raadsinformatiebrief hierover is in de maak.
Wat zijn de 10 meest urgente en meest voorkomende thema's bij ontwikkeling omgevingsplan (blz 120)?	Het gaat om de volgende tien thema's: - Bouwen (Bouwregels) Wonen Woongebieden - Bouwen (Bouwregels) Wonen Buitengebied - Gebruik (Gebruiksregels) Wonen Woongebieden en Buitengebied - Bouwen (Bouwregels) en Gebruik (Gebruiksregels) Gemengde Gebieden Kernen - Geur - Geluid - Trillingen - Omgevingsveiligheid - Bodem - Stortplaatsen
Kunnen we kennis nemen van de evaluatie van het welstandbeleid (blz 121)?	Op 24 juni 2024 is de raadsinformatiebrief Evaluatie Welstandsbeleid uitgegaan. In de bijlage van deze brief zit het betreffende evaluatierapport.
Stand van zaken Grondbedrijf, blz 45 Bij herstructureringsplannen geen activiteit in Schadewijk, behalve herontwikkeling Kapelaan Nausstraat. Bewoners op de hoogte? Zijn er niet meer BIC's in de Schadewijk?	We konden op bladzijde 45 van de Programmabegroting, noch het Najaarbericht, hierover een passage vinden. We hebben de vraag geïnterpreteerd of er nog meer BIE's (Bouwgronden in exploitatie) zijn in de Schadewijk. Op dit moment is dat alleen de ontwikkeling van de Kapelaan Nausstraat. Dit het enige project wat we zelf als gemeente daar uitvoeren. Overige lopende projecten komen van bijvoorbeeld Brabant Wonen en particuliere ontwikkelaars. Dit zijn zogenaamde kostenverhaalsprojecten, welke niet aan bod komen in het Najaarsbericht. Mochten er in de toekomst ontwikkelingen zijn op andere locaties, dan worden de bewoners daarover uiteraard geïnformeerd.
op p.127 wordt gesproken over woningen in Berghem. Voor de exploitatielasten is jaarlijks € 25.000 nodig. Hoe moet ik dit zien? Is dit een doorlopend investeringskrediet? Is dit een huurbedrag dat de gemeente bijbetaald? Met andere	Het bedrag van in totaal € 25.000 is een saldo van verschillende kosten en opbrengsten. De kosten zijn met name inderdaad uit kapitaallasten (investeringslasten), onderhoud, belastingen en verzekeringen. De opbrengsten bestaan uit ingeschatte verhuuropbrengsten van € 9.000.

Vraag	Antwoord
woorden, op welke wijze betalen we gemiddeld € 12.500 per woning mee aan de verhuur van deze panden?	Het gaat om 2 woningen waarvan de boekwaarde eerst in een grondexploitatie zat. Op dit moment is er geen ontwikkelingsperspectief voor deze locatie, de gemeente wil deze locatie echter wel graag in bezit houden voor toekomstige kwaliteitsverbetering van het centrum van Berghem. Daarom moeten we de investering (boekwaarde) conform BBV opnemen in onze begroting.
Programma 8. Veilige omgeving	
Blz 139 Incident meldingen verwarde personen Zijn dit totaal aantal meldingen of unieke persoons meldingen.	Dit zijn het totaal aantal meldingen. Dus het kan zijn dat het bijvoorbeeld 20 keer dezelfde persoon is.
Op blz 136 staat 'de veiligheidsregio heeft onderzoek gedaan naar her of nieuwbouw brandweerkazerne. Het onderzoek heeft nieuwe inzichten opgeleverd.' Vraag: Kunnen deze inzichten op hoofdlijnen worden gedeeld?	De brandweer heeft onderzocht in hoeverre het mogelijk is om, bovenop of naast de huidige kazerne, woningen toe te voegen. Helaas is gebleken dat dit zowel met de huidige als toekomstige positionering op het terrein niet mogelijk is. Ook de vooruitzichten om door te gaan ontwikkelen naar een beroepskazerne belet de optie voor woningbouw bovenop de kazerne. Daarom worden nu de voorbereidingen getroffen om een proces van sloop en nieuwbouw in gang te zetten. Een andere positionering op een deel van het terrein levert wel mogelijkheden voor woningbouw op in combinatie met nieuwbouw voor de kazerne.
Op blz 136 staat: 'Een data analist in het kader van een veilige leefomgeving in het algemeen en de aanpak van ondermijning is noodzakelijk' en onderaan deze alinea staat: ' in de kadernota komen we hier mogelijk op terug' Vraag is: is data analyse nu wel of niet noodzakelijk? En indien noodzakelijk waarom worden er dan nu geen middelen voor gereserveerd?	Door complexe data om te zetten in bruikbare inzichten, kunnen we als gemeente gericht, effectief en preventief inspelen op veiligheidsrisico's. Zo kan door data analyse patronen en trends inzichtelijk gemaakt worden, zodat we proactief maatregelen kunnen treffen en kunnen we zien of bepaalde veiligheidsmaatregelen efficiënt zijn of niet. We kunnen hierdoor ook sneller reageren in noodsituaties zoals bij evenementen. Door data gedreven beslissingen te maken kunnen we als gemeente ook zorgen voor een transparante en verantwoordelijke aanpak die aansluit bij de behoefte van de inwoners. Een data analist daarom noodzakelijk. We hebben echter voor de begroting 2025 keuzes moeten maken.
Op blz 140 wordt er gesproken over een gemeentelijk informatiepunt. Vraag: Wat houdt dit knooppunt in? En waarom is het noodzakelijk?	Een gemeentelijkinformatieknooppunt (GIK) (ook wel veiligheidsinformatieknooppunt (VIK) genoemd) ondersteunt gemeenten in de uitvoering van de regierol en de wettelijke taken binnen de keten van veiligheid, toezicht, handhaving, preventie en vergunningen. Een GIK verbindt (met inachtneming van de privacyregels) waardevolle gegevens over de gemeentelijke domeinen en ketenpartners met elkaar, zoals BPR, BAG, WOZ, kadaster en

Vraag	Antwoord
	KvK. Dit vergroot de efficiency (zoals het inzetten van het bibob-instrument) en effectiviteit van gemeentelijke activiteiten, verbetert onze informatiepositie, vergroot de weerbaarheid.
Op blz 138 wordt gesproken over Bibob. Vraag wordt de raad nog betrokken bij het opstellen en evalueren van de kaders rond Bibob? Zo nee, waarom niet?	Op 19 december 2023 is de nieuwe Bibob beleidslijn vastgesteld. Hierin staat beschreven op welke wijze de gemeente Oss het Bibob instrumentarium wil inzetten. Deze beleidslijn is op 20 december 2023 ter kennisgeving aan uw raad toegezonden. Jaarlijks zullen de resultaten worden gedeeld.
In de tabel van de indicatoren op blz 139 ontbreekt de kolom streefwaarde. Kunnen die gegeven alsnog worden aangeleverd ?	De streefwaarden zijn weggehaald omdat ze weinig zeggen over de daadwerkelijke veiligheidssituatie en daardoor weinig betekenisvol zijn. Ook moeten veiligheidscijfers altijd in een context geplaatst worden voor een juiste duiding.
Pagina 297: Subsidie voor stichting Radar 48.827 Euro. Waarom wordt stichting Radar onder "integrale veiligheid" ingedeeld? Hoe is dit bedrag opgebouwd? Werkt Stichting Radar samen met de NCTV? Hoe monitort Stichting Radar en wat monitort Radar precies in Oss, en met welk doel? Wie heeft deze subsidie bepaald en met welke argumenten? Krijgt Stichting Radar naast subsidie meer gelden van het rijk of van de gemeenten? Waar kan men de financiële verantwoording van stichting Radar vinden? Wat is het doel om stichting Radar in te zetten en te financieren?	*Subsidie voor stichting Radar 48.827 Euro. Waarom wordt stichting Radar onder "integrale veiligheid" ingedeeld?* RADAR valt onder integrale veiligheid, omdat discriminatie een veiligheidskwestie is. Mensen in de samenleving kunnen zich minder veilig en uitgesloten voelen door discriminatie. Daarnaast is discriminatie strafbaar en kan het plaatsvinden in combinatie met geweld, intimidatie en bedreiging. *Subsidie voor stichting Radar 48.827 Euro. Hoe is dit bedrag opgebouwd?* Dit bedrag betreft de uitvoering van de verplichte Wga-taken. Daarin voert RADAR uit: - Onafhankelijke bijstand aan melders van discriminatie; - Klachtenmeldpunt en registratie van discriminatiemeldingen/klachten; - Informatievragen van burgers en instellingen behandelen; - Voorlichting en positionering meldpunt discriminatie.nl; - Signalering, expertise, beantwoorden van infovragen, incl. levering jaarcijfers aan gemeente; - Regulier contact onderhouden en gegevensuitwisseling met politie en OM in voorgeschreven en deelgenomen Regionaal Discriminatie Overleg (RDO). *Werkt Stichting Radar samen met de NCTV?* Nee.

Vraag	Antwoord
	Hoe monitort Stichting Radar en wat monitort Radar precies in Oss, en met welk doel? Discriminatie wordt op verschillende manieren gemeld. Via antidiscriminatievoorzieningen (ADV's), zoals een meldpunt of digitaal via discriminatie.nl, komen meldingen van discriminatie binnen die worden geregistreerd. De politie registreert discriminatie en meldingen. Bij het College voor de Rechten van de Mens worden meldingen geregistreerd. RADAR ontwikkelt vervolgens samen met haar netwerkpartners de Monitor Discriminatie. Voor de gemeente Oss is dat de Monitor Discriminatie Oost-Brabant, die wij onlangs met u hebben gedeeld. Daarnaast publiceren zij ieder half jaar het rapport 'Stemmingen en Koersen'. Het doel van de monitor en publicatie is om inzichtelijk te krijgen wat de situatie rondom discriminatie is, hoe deze plaatsvinden, waarom deze plaatsvinden en de bijbehorende cijfers. Op deze manieren informeren zij gemeenten over de situatie op regionaal en gemeentelijk niveau. *Wie heeft deze subsidie bepaald en met welke argumenten?* Het Rijk, omdat we wettelijk verplicht zijn om dit te regelen. Met deze subsidie geven wij invulling op de Wet gemeentelijke antidiscriminatievoorzieningen (Wga), waarin gemeente verplicht worden om te voorzien in een meldpunt discriminatie. Door ons aan te sluiten bij een antidiscriminatievoorziening voorzien wij als gemeente in onze wettelijke taken. Vanuit het Rijk krijgen gemeenten middelen om deze taken uit te voeren en/of te regelen. *Krijgt Stichting Radar naast subsidie meer gelden van het rijk of van de gemeenten?* Ja, RADAR vraagt incidenteel (soms) extra subsidie aan bij de gemeente Oss om lokale preventieactiviteiten uit te voeren samen met lokale netwerkpartners. *Waar kan men de financiële verantwoording van stichting Radar vinden?* Op https://radar.nl/over-radar/anbi-status/ onder 'Financiële verantwoording'. *Wat is het doel om stichting Radar in te zetten en te financieren?* Het doel is om te voorzien in de Wet gemeentelijke antidiscriminatievoorzieningen (Wga), waarin gemeente verplicht worden om te voorzien in een meldpunt discriminatie. Door

Vraag	Antwoord
	ons aan te sluiten bij een antidiscriminatievoorziening voorzien wij als gemeente in onze wettelijke taken. Vanuit het Rijk krijgen we de middelen om deze taken uit te voeren en/of te regelen.
Programma 9. Besturen in verandering van tijden	
Op blz 146 bij dienstverlening. Vraag: is dienstverlening alleen gericht op digitale dienstverlening? Zo nee, hoe worden inwoners bediend die minder digitaal vaardig zijn?	Wij hanteren "Digitaal waar het kan en persoonlijk waar het moet". Inwoners die minder digitaal vaardig zijn kunnen via de kanalen telefonie en/of balie bediend worden.
Op blz 150. In paragraaf digitalisering en datagedreven werken. In deze paragraaf wordt niets vermeld over Artificial intelligence (AI) Vraag: heeft de gemeente een visie of beleid over het gebruik en toepassen van deze snel ontwikkelde digitale toepassing? Zo nee waarom niet? Zo ja, kan die visie worden gedeeld en waarom is die niet in de begroting opgenomen	Wij hebben met de organisatie de volgende principes gedeeld; Generatieve AI: Principes van de Gemeente Oss Hieronder vind je de Osse principes voor effectief, veilig & verantwoord gebruik van **generatieve AI toepassingen:** *Gebruik alleen de door de gemeente Oss goedgekeurde en voorgestelde generatieve AI instrumenten* **Principe 1: Menselijke besluitvorming** Gebruik je generatieve AI voor je werk? Dan is het belangrijk dat je de output altijd goed controleert. Hiermee voorkom je dat teksten mogelijk discriminerend zijn, fouten bevatten of gewoon onjuiste informatie bevatten. Tip: vraag naar de bronnen van het generatieve AI instrument. **Principe 2: Geen automatische besluitvorming** Beslissingen mogen niet automatisch worden genomen door generatieve AI. Dit betekent dat generatieve AI niet zelfstandig beslissingen mag nemen. Mensen moeten altijd de uiteindelijke beslissingen controleren en goedkeuren. Dit zorgt ervoor dat er geen fouten of ongewenste uitkomsten ontstaan door AI. **Principe 3: Eigen verantwoordelijkheid voorop** Bij het inzetten van generatieve AI-toepassingen als ondersteunende hulpmiddelen, draag je zelf de verantwoordelijkheid voor de uitkomsten en inhoud die generatieve AI produceert. Dit vraagt van jou dat je de juistheid van feiten en de actualiteit van informatie controleert, inclusief het verifiëren van bronnen en statistieken, om te waarborgen dat standpunten goed onderbouwd zijn. Het is belangrijk te onthouden dat generatieve AI-modellen geen feilloze bronnen zijn en soms fictieve gegevens kunnen produceren.

Vraag	Antwoord
	Principe 4: Bescherming van vertrouwelijke informatie Je deelt alleen openbare informatie met generatieve AI-tools. Het is belangrijk geen persoonsgegevens of vertrouwelijke (bedrijfs-) informatie te delen. Je deelt deze informatie namelijk met derden (AI-tool) en deze zet deze informatie in om te leren. Daarnaast moeten ook documenten waarop generatieve AI wordt toegepast openbaar kunnen zijn conform de Wet open overheid (WOO). **Principe 5: Transparantie in het gebruik van generatieve AI** Het is belangrijk om open te zijn over het gebruik van generatieve AI en om ervaringen en inzichten te delen met collega's, inwoners en belanghebbenden. Dit bevordert verantwoord experimenteren en leren van de technologie. Maak je je tekst openbaar? Dan adviseren we je om aan je tekst toe te voegen: "Deze tekst is samengesteld door een medewerker van de Gemeente Oss, met ondersteuning van generatieve AI." *Maak je afbeeldingen of video's met generatieve AI? Vermeld dan altijd dat ze door AI zijn gemaakt, omdat er geen menselijke aanpassingen zijn gedaan.* **Principe 6: Duurzaamheid** Dit principe benadrukt het belang van milieubewustzijn bij het gebruik van AI-tools. Hoewel deze tools nuttig zijn, verbruiken ze aanzienlijke hoeveelheden energie om prompts te beantwoorden. Denk goed na of je AI echt nodig hebt om je probleem op te lossen en het gewenste resultaat te bereiken. **Principe 7**: **Twijfel? Vraag hulp** Twijfel je over de vertrouwelijkheid of de openbaarheid van informatie, vraag advies aan de verantwoordelijke privacyfunctionaris of de WOO-coördinator van de gemeente Oss. **Dynamische principes** *Deze richtlijnen zijn onderhevig aan verandering en zullen worden aangepast aan de hand van nieuwe ontwikkelingen en wetgeving, Deze richtlijnen sluiten aan bij de overheid brede visie op generatieve AI, waarbij zowel de nadruk ligt op het belang van menselijke besluitvorming als op de verantwoordelijkheid voor het gebruik en de resultaten van generatieve AI. Ze benadrukken ook de bescherming van vertrouwelijke informatie en het zorgvuldig evalueren van de uitkomsten van generatieve AI-toepassingen.*

Vraag	Antwoord
	Daarnaast zijn wij vanuit het programma Data en het programma het Moderne Werken bezig om inzichtelijk te maken wat er randvoorwaardelijk is om AI toepassingen goed te laten landen in onze organisatie en daar een visie/beleid op te ontwikkelen. Een van de voorwaarden is bijvoorbeeld Ethiek waarmee we later dit jaar bij de gemeenteraad terug komen. Hierin krijgt AI al een prominente plaats. Wij zullen dit in het vervolg ook explicieter meenemen in de programmabegroting en de nog te ontwikkelen visie op AI met u delen. We kunnen in dit kader benoemen dat het beheer en publiceren van Algoritmes in gang gezet is, (het eerste algoritme is gepubliceerd) en verder uitgerold gaat worden in 2025. Naast het voorbeeld van de Ethiek zal de verdere verdieping van de visie/beleid moeten voldoen aan nationale en Europese wet- en regelgeving, zoals de gefaseerde invoering van de EU AI Act.
Op blz 154 (uitvoeringsagenda) en blz 158 Vorming reserve Schadewijk wordt gesproken over de Schadewijk. Vraag. Is de reserve Schadewijk bedoeld om(incidentele) maatregelen uit te voeren van de nog op te stellen uitvoeringsagenda Schadewijk? Zo nee, hoe worden maatregelen van de nog uit te voeren uitvoeringsagenda dan gefinancierd?	Er zal voor zoveel mogelijk maatregelen van de uitvoeringsagenda vanuit de reguliere budgetten dekking worden gezocht. Aanvullend kan er vanuit de reserve Schadewijk dekking gevonden worden om (incidentele) maatregelen uit te voeren. Voor de extra investering die nodig is in Schadewijk zullen we dit reserve nodig hebben, maar er wordt dus zoveel mogelijk gekeken naar bestaande budgetten, zodat de reserve benut wordt voor die onderdelen waar echt geen bestaand budget voor beschikbaar is.
We hebben nu al achterstanden op cyberveiligheid en weerbaarheid. Wat voor achterstanden zijn dit? En wat doen we eraan om dit in te lopen?	We kampen momenteel met achterstanden in onze informatiebeveiliging, met name op het gebied van bedrijfscontinuïteitsbeheer voor kritieke processen. Er zijn al stappen gezet, maar aanvullende bedrijfscontinuïteitsplannen moeten nog worden opgesteld, geoefend en aangepast om verstoringen op te vangen. Daarnaast vragen beveiligingscontroles bij partners, leveranciers en operationele systemen (OT) meer aandacht dan we nu kunnen bieden. Verder is er aandacht nodig voor een organisatiebreed proces voor informatiebeveiliging, het zogenoemde Informatiebeveiligingsmanagement-systeem (ISMS). Dit ISMS is geen software of tool, maar een aanpak om onze informatiebeveiliging stap-voor-stap te beheren en te zorgen dat we voldoen aan wet- en regelgeving.

Vraag	Antwoord
	Daarnaast bereiden we ons voor op de strengere eisen van de Europese NIS2-richtlijn, die naar verwachting rond augustus 2025 van kracht wordt binnen de Cyberbeveiligingswet en extra eisen stelt aan onze beveiliging en weerbaarheid. Door nu al stappen te ondernemen en onze werkwijze te versterken, zorgen we ervoor dat we niet alleen de huidige achterstanden inlopen, maar ook beter voorbereid zijn op toekomstige eisen voor cyberveiligheid en weerbaarheid.
Wat betekent het duurzaam toegankelijk hebben van data?	Archiveringswetgeving (artikel 3 van de archiefwet) ziet er erop toe dat informatie in goede, geordende en toegankelijke staat wordt bewaard en dat de archieven die daarvoor in aanmerking komen ook tijdig worden vernietigd. Het gaat dus eigenlijk om duurzaam toegankelijke **informatie**, met name documenten of info in een 'bevroren" toestand (dat kan ook voor een dataset gelden). Met duurzame archivering wordt bedoeld dat de informatie voor de bewaartermijn die ervoor staat, en soms is dat eeuwig, • **vindbaar** is tussen *alle* bewaarde info, bijv via een index of met zoekfuncties; • **beschikbaar** is, tijd- en plaats onafhankelijk zonder extra kosten; • **leesbaar** is, zonder aparte extra applicaties, dus via bepaalde standaarden opgeslagen zoals PDF/A; • **interpreteerbaar** is, binnen de context, bijv door het verrijken met metadata (wanneer/door wie/welk proces etc); • **betrouwbaar** is, zo opgeslagen dat je erop kunt vertrouwen dat de info authentiek is en later niet veranderd is. Duurzaam toegankelijk betekent dus dat niet alleen nu maar ook in de toekomst de informatie volgens bovenstaande principes toegankelijk en bruikbaar is. Ook na veranderingen in organisatie, techniek, applicaties en systemen en gebruikerswensen. Belangrijk onderdeel hierbij is dan ook het tijdig vernietigen van informatie volgens de richtlijnen.
Bij het selecteren van nieuwe software oplossingen. Nemen we dan mee hoe makkelijk we kunnen migreren naar een alternatief. Door bijvoorbeeld de toegang te houden tot onze eigen data.	Wij sluiten zoveel als mogelijk aan bij landelijke informatiekundige visie 'Common Ground' waarbij het eenvoudiger migreren van software oplossingen is opgenomen en we zoveel als mogelijk bij de databronnen (bron- en kernregistraties) rechtstreeks bevragen. Een van de realisatie principes van de Common Ground is; Open Source; We stimuleren

Vraag	Antwoord
	het gebruik van open source software om samenwerking en hergebruik te bevorderen en om transparant te zijn. Bij de aanschaf van nieuwe applicaties én bij overgang naar de cloud wordt altijd de GIBIT (Gemeentelijke Inkoopvoorwaarden Bij IT) van de VNG gehanteerd. In de GIBIT is onder meer geregeld: de beschikbaarheid van en toegang tot de data, het eigenaarschap van de data (Gemeente Oss is altijd eigenaar) én de exit-strategie bij beëindiging van de overeenkomst (overdracht en/of vernietiging van de data).
We zien kosten voor o.a. de oprichting van een datawarehouse (DWH), maar eenmaal opgericht (vanaf 2027) zien we hier geen verdere kosten meer aan verbonden. Zijn er dan geen verdere gebruiks- of onderhoudskosten meer, bijvoorbeeld in de vorm van (inhuur van) data-professionals als analisten en engineers?	Deze vernieuwing van het Datawarehouse betekent dat andere (verouderde) systemen die daarvoor nu worden ingezet uiteindelijk worden uit gefaseerd. Kosten voor oa onderhoud en beheer worden daarmee opgevangen (business case). Dit datawarehouse wordt ontwikkeld om op een moderne manier business intellenge-activiteiten (BI) te ondersteunen en mogelijk te maken voor de organisatie. De kosten voor data-professionals en analisten vallen buiten de scope van deze aanvraag. En worden deels opgevangen door budgetten die eerder zijn toegekend voor het programma Data. Daarin is geringe structurele capaciteit gevraagd voor specifieke functies. Het komende jaar wordt gewerkt aan de ontwikkeling van een data expertise team. Er wordt nu al intensief samengewerkt door de verschillende experts die al werkzaam zijn binnen onze organisatie. Dit gaan we beter organiseren en dan zal ook duidelijk worden welke specifieke functies eventueel ontbreken.
Technische vragen m.b.t. Dienstverlening: Is er of wordt er ook een (nul)meting uitgevoerd naar de huidige waardering van de dienstverlening van de gemeente? Indien deze is uitgevoerd, waar zijn de resultaten te vinden?	De gemeente Oss doet mee aan de benchmark “Waar staat je gemeente”. De uitslagen van de onderzoeken zijn te vinden op hun website. Het laatste onderzoek is in 2022 geweest. Intern levert Onderzoek & Statistiek een bijdrage aan deze benchmark. Vanuit het Publiekscentrum wordt de tevredenheid over de dienstverlening gemeten op de kanalen telefonie, balie en website. In deze onderzoeken meten wij wat de inwoner belangrijk vindt. Deze onderzoeken vinden wekelijks plaats. De gegevens uit deze onderzoeken worden gebruikt om de dienstverlening te optimaliseren en zijn nu nog voor intern gebruik. We zijn bezig met de ontwikkeling van een dashboard.
Gezichtsvergelijkingstechnologie: In de behandeling kadernota van 4 juli heeft de	De Autoriteit Persoonsgegevens (AP) hanteert doorgaans het principe dat zij geen uitspraken doet zonder een grondig onderzoek. De AP benadrukt de verantwoordelijkheid

Vraag	Antwoord
portefeuillehouder een toezegging gedaan om de legitimiteit van het gebruik van gezichtsscanners voor uitgifte van identiteitsbewijzen te verifiëren bij de autoriteit persoonsgegevens. Wat was de terugkoppeling van de autoriteit persoonsgegevens?	van de gemeente om een uitgebreide risicoanalyse, oftewel een DPIA, uit te voeren, evenals de bijbehorende maatregelen. Uit de voorlopige DPIA blijkt dat er, mits de juiste technische en organisatorische maatregelen worden genomen, geen bezwaren zijn tegen het gebruik van gezichtsvergelijking.
Programma 10. Financieel beleid	
Blz 170 Hogere kosten proceskosten vergoeding terwijl er minder bezwaarschriften waren? Wordt er nu meer geprocedeerd?	In de zomer van 2024 heeft de rechter besloten dat er een hogere vergoeding geldt voor de kosten die BSOB moet vergoeden als burgers bezwaar maken tegen hun WOZ waarde. We zien een belangrijk risico dat hierdoor het aantal bezwaren weer gaat stijgen en dat ook de zogenaamde no cure- no pay bureaus weer nadrukkelijker hier gebruik van gaan maken. In de begroting heeft BSOB hier rekening mee gehouden.
In dit hoofdstuk missen wij een uitleg/ visie over de indexering van middelen naar externe partijen bijvoorbeeld de gesubsidieerde instellingen. Vraag is: Kan er kort worden verwoord hoe de visie is over indexering over 2025 naar externe partijen?	We geven in het hoofdstuk Kaders en uitgangspunten aan hoe we met indexering omgaan voor gesubsidieerde partijen (pagina 18). *Voor subsidies 2025 wordt voorgesteld om uit te gaan van een inflatie voor 2025 van 2,2%, zoals vastgesteld in de kadernota. Bij gesubsidieerde professionele instellingen is in zijn algemeenheid sprake van een 80/20-verhouding tussen het loongevoelige en prijsgevoelige deel van de uitgaven. Voor budgetsubsidies wordt voor de compensatie van loonstijging uitgegaan van de specifieke CAOontwikkelingen per sector en voor de compensatie van prijsstijging wordt dan uitgegaan van een inflatie van 2,2% (% overheidsconsumptie netto materieel 2024). Bij de overige subsidies zoals professionele instellingen zonder budgetovereenkomst en niet-professionele organisaties wordt ook dit percentage van 2,2% voor prijscompensatie gehanteerd.* Voor overige externe partijen kennen we niet automatisch prijscompensatie toe. Dat doen we wanneer budgethouders aantonen dan budgetten onderhevig zijn aan inflatie. Toekenning doen we op de rapportage momenten bij de programmabegroting en bij de eerste financiële rapportage.

Vraag	Antwoord
In het hoofdlijnenakkoord van het huidige kabinet is opgenomen dat alle SPUKS (specifieke uitkeringen) zouden verdwijnen vanwege de administratieve last voor gemeente. Vraag: waarom is in dit programma daar niets over vermeld? En kan het gemeentelijk beleid hierover worden toegelicht?	Op dit moment is nog niet duidelijk vanuit het Rijk hoe ze hier precies mee omgaan en hoe de uitwerking precies in zijn werk gaat. Hier komt pas volgend jaar meer duidelijkheid over. We hebben daarom hier nog geen beleid voor. Dit artikel in het Binnenlands Bestuur schetst de onzekerheid: Veel onzeker over afschaffen specifieke uitkeringen (binnenlandsbestuur.nl)
Op blz 171 wordt gesteld dat de gemeente 279.000 ontvangt voor openbare bibliotheken. Vraag : is dat een geoormerkte bijdrage ? Zo nee, worden deze middelen gereserveerd voor bibliotheken? En zo nee, waarom niet?	Nee, dit is geen geoormerkte bijdrage. We hebben deze middelen gereserveerd op een stelpost binnen het programma 10. Financieel beleid. Het is nog niet precies duidelijk hoe wetgeving over de zorgplicht van bibliotheken er uit komt te zien en of we hiervoor dingen anders of meer moeten gaan doen. We kennen het budget daarom nog niet direct toe aan de bibliotheek. Wanneer het wettelijke kader van de zorgplicht exact bekend is, analyseren we of we deze middelen wel of niet nodig hebben om aan de zorgplicht te voldoen. Dit gezien het feit dat we al fors gaan investeren in bibliotheekvoorziening in onze stad.
Op blz 168 wordt geschreven dat er hogere rentekosten voor reguliere investeringen zullen ontstaan. Ook wordt geschreven dat de financieringsrente moeilijk is te voorspellen. Maar ook een complicerende factor is het niet kunnen aansluiten op het energienetwerk van grotere investeringsprojecten zoals het zwembad. Dat betekent dat grote investeringsprojecten zoals gezegd het zwembad later in gebruik kunne worden genomen. In hoeverre is over dat laatste rekening gehouden bij de berekening van de hogere rentekosten ?	Bij de rentekosten hebben we rekening gehouden met ene liquiditeitsprognose van grote projecten, waarbij we de raming verdeeld hebben over: • Zwembad: uitvoering in 2025- 2026- 2027 • Lievekamp: uitvoering in 2024-2025-2026-2027- 2028 De uitvoering en dus ook de financiering is verdeeld over meerdere jaren. De geraamde rentekosten sluit hierbij aan.
We hebben financiën voor de investeringen nodig, en we moeten hiervoor schuld aangaan. Kijken we ook of we hiervoor obligaties kunnen uitzetten bij onze eigen inwoners waardoor rente hierop binnen onze	Nee hier kijken we niet naar. Dit sluit niet aan bij ons treasurystatuut en ook het zelf als gemeente uitgeven van obligaties is omvangrijk proces. Daarnaast is het niet realistisch te verwachten dat dit goedkoper is dan financiering van bijvoorbeeld de Bank Nederlandse Gemeenten (waar we zelf aandeelhouder van zijn).

Vraag	Antwoord
gemeente grenzen blijven?	We hebben een gespecialiseerd treasury adviesbureau wel om advies gevraagd hoe we het beste in deze financiering kunnen voldoen. We willen dit graag een keer toelichten in de rekeningcommissie.
Waarom proberen we onze facturen niet 100% van de tijd op tijd te betalen?	Dit is praktisch niet haalbaar omdat er altijd geschillen, onduidelijkheden omtrent facturen kunnen zijn. We betalen overigens ook vaak eerder dan 30 dagen.
In de begroting staan extra OZB opbrengsten door uitbreiding van het aantal woningen. Echter, ik zie de woningen die komende jaren worden gebouwd niet terugkomen hierin. Waarom is dat?	We sluiten met de OZB opbrengsten zou goed mogelijk aan met de bestanden bij de BSOB. Toekomstige extra woningen nemen we komende jaren mee, tegelijkertijd met de stijging van areaal openbare ruimte (dit laat dan weer tot extra kosten). Zo laten we in die jaren de opbrengsten stijgen, maar eventueel gelijktijdig ook de kosten.
Paragrafen	
Kunnen we om ethische redenen ook voor de keuze van banken de duurzaamheid en eerlijkheid van de bank meenemen in de keuze?	Voor langlopende geldleningen kijken we vooral naar financiering via: - Bank Nederlandse Gemeenten - Waterschapsbank - Grote pensioeninstellingen Reguliere banken doen vrijwel nooit mee omdat ze hogere percentages rekenen. Bij bovenstaande banken aspecten meenemen qua duurzaamheid en eerlijkheid is naar onze mening nauwelijks zinvol. Daarnaast ook erg lastig om dit in objectieve criteria te vertalen.
Waarom gebruiken we niet ook onze inwoners om geld van te lenen?	Zie eerder antwoord over uitzetten van obligaties bij eigen inwoners.
Nu de rente lager is dan de geschreven rente. Wat voor effect heeft dit op onze financiën?	We actualiseren onze financiële positie periodiek. De rente is nu inderdaad wat gedaald, maar hoe zich deze in de toekomst gaat ontwikkelen voor de jaren 2025-2028 is en blijft onzeker. Daarom houden we nu vast aan rente van 3,3% en actualiseren we deze volgend jaar weer bij de kadernota. Omdat het gaat een forse financieringsbehoefte in de komende jaren van circa 280 miljoen euro heeft een rentewijziging veel impact.

Vraag	Antwoord
	Een verlaging van 3,3% naar 3% betekent ongeveer 0,8 miljoen euro lagere structurele kosten.
In de algemene ontwikkeling word gesproken over gezinnen die gemiddeld 10,3 keer de container buitenzetten. Moet dit niet huishouden zijn? Aangezien er meerdere gezinnen in één huishouden kunnen zitten?	Dat klopt.
De leges voor omgevingsvergunningen zijn best wel hoog. Hoezo zijn deze dan alsnog niet kostendekkend?	In het overzicht worden alle kosten die toe te rekenen zijn aan omgevingsvergunning afgezet t.o.v. de begrote opbrengsten. We hebben ook jaren gehad waarbij we in de jaarrekening zagen dat we meer kostendekkend waren en dit kwam dan vooral door grote bouwprojecten.